Чыла эл пролэтар-влак, ушнызаı

Лэнин-Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лий!

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЭ

№ 28 (464) 1937 ий 6 ийунь, рушарньа № 28 (464)

ЭН ПИИАЛАН ИКШЫВЭ УЛЫНА

Вашкэ тунэммэ ийна мучашышкэ шуэш. Испытаньына ыта. Шукыжо мэ, йоча-влак сай да отличнэ тунэмаш тыршышна, пионьэрын тӱҥ пашажэ—сайын тунэмаш вэт. Партий дэн правитэльствэ мэмнан ончылан лач ик задачым гына шындэныт: наукым сайын, сознатэльнэ тунэмаш. Тидэ мэмнан чэстнэ пашана, тидым кажнэ пионьэр тунэмшылан нигузэат мондаш огэш лий. А сайын да отличнэ тунэмашнажэ мэмнан чыла условийнат уло: школнат кугу да волгыдо, тунэмаш книганат, моло тӱрлӧ тунэммэ пособийнат ситышын уло. **Мэ уло тӱньамбалнэ эн пийалан икшывэ улына. Мэ эрласэ кэчым ойгырэн, шинча вӱд дэнэ ваш огына лий! Мэ тэмшэ, эрэ вэсэла шыргыжшэ улына!** Мэмнан вэрч уло шэмэрын, пашазэ классын йӧратымэ вождьшо **Сталин** йолташ шкак чот тырша. Лэнин комсомол мэмнам коммунист шӱлышэш кушта. Мэ пийалан улына—мэмнан **Сталинский Конституцына** уло. У Конституцо млання, чыла шэмэр калык дэн **тӧрак тунэмашлан**, образованьэ налаш кугу правам пуэн. Мэ **кӧ лиймына шуэш, тудо лийын кэртына — инжэньэр, льотчик, врач,** туныктышо, астроном, на**ук пашайэҥ,** молат.

Сталинский Конституцо чыла гражданлан тугак канашат правам пуэн. Мэмналан партий дэн правитэльствэ кэнэж каникулым сайын, культурно эртараш, канаш чыла условийым пуат. Шӱдӧ дэнэ пионьэр лагэрь почылтэш, тӱжэм дэнэ площадкэ-влак ышталтыт, чаплэ сат, мотор чодра, олык, кумда колхоз пасу—чыла мэмнан. Отрйд, звэна дэн погынэн чодраш, олыкыш, вӱд воктэкэ экскурсийыш лэкташ тӱҥалына. Погынэн физкультур площадкышкэ лэктына; йандар, лэвэ вӱдыш йӱштылаш пурэна, могырнам ошмаштэ калитлэна. Тидэ чылажат мэмнан кап-кылнам пэҥгыдэмда, уш-акылнам писэмда.

Тэнийат кодшо ийласэ сэмынак районлаштэ да рэспубликан пионьэр лагэрь - влак дэнэ пашам ышташ тӱҥалыт. Рэспубликан пионьэр лагэрь Таир йэр воктэн лийэш. Пэрвой смэнэ 5 ийунь гыч канаш тӱҥалын, чылажэ 150 отличнэ тунэмшэ-пионьэр районла гыч чумыргэн. Нуно ик тылзэ жап эртак йандар йужыштo, мотор, кугуйэр воктэн, чодраштэ лийыт. Лагэрыштэ кажныжэ йӧратымэ пашажым ыштэн кэртэш. Т ӱ р л ӧ конструкцан авиомодэль ышташ йӧратэтэк ыштэ, йуный натуралист улат—кугу чодраштэ илышэ кайык-вусын, молынат, йэрыштэ илышэ тыгыдэ колын илышыжым тунэм. Пушэш погынэн шинчын, кас йуалгэ дэн шып йэрым тарватыл кошташ путырак сай. А кастэнэ, чодра покшэлан, кӱкшакарак чодра вэрэш костьорым ылыктэн, вожатый-влакын ойыштым колышташ, тӱшкан лэктын, музык почэш курштaлташ, рӱжгэ ик йӱк дэнэ сылнэ мурым мураш эшэат утларак сай!

ПРОВЭРОЧНО ИСПЫТАНЬЫЛАШТЭ

Йошкар-Ола 1-шэ №-ан тӱҥалтыш школыштo IV-шэ „А" класыштэ сай тунэмшэ-влак. Шола гыч пурлашкэ: Сапайэва Муза, Сильванова И., Соловйова Файа, Хоников Васьа, Худэнэров Кольа, Кньазэва Нина, Горбунцова Ната да Суворова Зойа.

ОТЛИЧНЭ ТУНЭМ ЛЭКТЫМ

Мый Онтроп-Сола тӱҥалтыш школын (Параньга район) 1-шэ классыштыжэ тунэмым. Тунэммэ ийым „отличнэ" отмэткэ дэнэ тунэм пытарышым. Тунэммэ ийыштэ ик кэчымат кодэн омыл. Туныктышын ойжым сай колыштам ыльэ, мӧнгo пуымо пашамат тӱрыс шуктэн толынам. Тыгэ тунэммэм, тунэммэ ийым „отличнэ" отмэткэ дэнэ тунэм пытараш кугун полшэн. Сай тунэммэмлан тэтрадь дэнэ пӧлэклышт. Шыжым мый кокымшо классыш шинчам, тыштат сай тунэмашлан, кэнэж жапыштэ сай канаш шонэм.

Шуматова Й.

Чыла прэдмэт дэнат испытаньым отличнэ кучышым

Тунэммаштэм идалык мучкат ик канат „начар" отмэткым налын омул, эрэ отличнэ тунэмым. IV-шэ чырык мучашэш сӱрэтлымэ да физкультур дэч молыжо чыла отличнэ ыльэ.

Тунэмаш брканымашэм лийын огыл, туныктышо-влак пумо пашам жапыштыжак шуктэн шогэнам. Иктаж йодышлан отвэтым пуэн ом кэрт гын, акам дэч да туныктышо дэч эрэ йодам ыльэ. Шура акам мыланэм тунэмаш полшэнак шогыш, тудат мэмнан школыштак, V-шэ классыштэ чыла прэдмэт дэнат сай да отличнэ тунэмын.

Мый испытаньылан кум тылзэ ончычак йамдылалташ тӱҥалым. Шошо кэчыштэ чодраш альэ олыкыш мийэн шинчамат, эртымэ тьэмэ-влакым угыч лончылэн лэктам ыльэ. Тыгэ мый тунэмым да испытаньымат чыла прэдмэт дэнэ отличнэ кучышым. Ындэ мыйын кидыштэм похвальнэ грамот лийэш.

Уфимцэва Таиса.

Йошкар-Оласэ 4-шэ №-ан ПКШ. IV-шэ „б" класс

МЫЙ БОТАНИКЫМ ЙӦРАТАШ ТӰҤАЛЬЫМ

Мый ончычшым ботаникэ дэнэ шӱдырнэн тунэмам ыльэ. Но варажым тудым йӧраташ тӱҥальым.

Кызыт, шошо пӱртӱс толмо дэнэ тӱньа илыш йӧршэш вашталтэ: йырым-ваш ужаргэ, сылнэ дэч сылнэ пэлэдыш-влак пэлэдыт, шокшо ийунь кэчэ дэнэ чыла кушкыл-влакат ылыж шогат. Но кузэ нуно кушкыт, кузэ пэлэдыт? Тидэ мыйым кугын интэрэсоватлаш тӱҥальэ. Сандэнэ мыйат книгам налын, нунын илышышт нэргэн шкэ гыч тунэмаш тӱҥальым. Кызыт 15 тӱрлӧ пэлэдышым погэн гэрбарийым ыштэнам. Тэлым нуным ончэн тунэмашлан адак молo тӱрлӧ пэлэдыш-влакым кэнэж каникул жапыштэ погэн йамдылаш шонэм.

Шуматов М.,

Куракино ыдалаш школ, 6-шо „А" класс Параньга район,

МЫЙЫН ЗВЭНАМ ИСПЫТАНЬЫМ САЙ КУЧА

Мыйын вуйлатымэ „Долорэс" лӱман звэнасэ пионьэр-влак испытаньым „сай" да „отличнэ" отмэткэ дэнэ кучат. Гэографий да матэматик дэнэ лийшэ испытаньыштэ иктат „начар" отмэткым налын огыл, чылан отличнэ да сай кучэныт.

Загайнов Васлий.

Ронго район, Кужмарий ПКШ, 6-шо класс

„ТАИР“ ЛАГЭРЬЫШ КАНАШ КАЙЫШТ

Гәрасимов Анатолий.

„ТАИР“ ЛАГЭРЬЫШ КАЙЭМ

Мый Вәликополь пәлә кыдалаш школышто (Оршанкә район) IV-шә классыштә тунәмым. Туныктышын пумо пашам жапыштыжак шуктән шогәнам. Мом ом кәрт гын, Саньу изам дәч да ачам дәч әрә йодам ыльә. Тыгә IV-шә чырык мучашәш чыла прәдмәт дәнат „отличнә“ отмәткыш шуктышым.

Канымә жапәмым культурно әртарәм: воләйбол, шашкә дәнә модам. Сылнә мутан литәратурым лудам: „Чапайәв“, „Кӱртньӧ вий“ да йоча илыш гыч шуко ойлымашым лудынам.

9 тӱрлӧ газәт, журнал-влакым налын лудын шогәм, нунын кокла гыч „Иамдә лий“, „Лэнин Ой“, „Колхозные ребята“, „Пионерская правда“ газәт-влак мыланәм пәш кәлшат.

Испытаныланат ондак йамдылалташ тӱҥалмәм дәнә, испытаным чыла прәдмәт дәнат тӱҥ шотышто отличнә кучышым.

Тыгә тыршән тунәммәмлан пионьәр организацә дәнә дирәкций мыйым рәспубликысә лагәрьыш—„Таирыш“ колташ ыштышт. Тушто ик тылзә шкә канымә жапәмым культурно әртараш тӱҥалам.

Мӧнто миймәкат канымә жапәм моштән әртараш шонәм. Мәмнан дәчын чодра дән Какшан вӱд тора огыл, чодраштә тӱрлӧ кушкыл-влакым погән, гәрбарийым ыштынәм. Какшан вӱдыштӧ колым кучаш, йӱштылаш тӱҥалам.

Гәрасимов Анатолий.

Оршанкә район, Вәликополь ПКШ, IV-шә класс.

2-шо могыр „Йамдә лий“.

Мыйын эргым „Таирыш“ кайа

Илалшырак йәҥ-влак тошто илышын нәлылыкшым пәш раш шинчат. Тунам мыланна, шәмәр калыклан могай ойган, кочо жап ыльә! Санденак тунәмдә, шинчымаш налдә кодынна.

Ындә мә кумда Совәт әлын йәҥгышт-влак улына. Тудо мәмнам шукылан туныктыш—лудынат, сәрәнат моштәна. Совәт власть лиймә дәнә гына мәмнан икшывына-влак изиньәкак тунәмын, шинчымаш налын кушкаш праван лийыч.

Мыйынат 5 шочшәм уло. Эн кугу эргым—Саньу. Тудо визымшә классыштә сай тунәмәш. Шым ийаш Володья эргымат лудын, сәрән мошта. Тугак нылийаш Аркаша эргымат лудаш, сәраш тунәмаш тӱҥалын. А Лэонидәм тәний кокымшо классым тунәм ләктә.

Кызыт Анатолий эргымжә нылымшә классым тӱҥ шотышто отличнә тунәм пытарыш. Тунәммә ийым отличнә тунәм пытармыжланак, тудым пионьәр организацә дән школ дирәкций рәспублик пионьәр лагәрьыш—„Таирыш“ канаш колтышт.

Отличнә тунәмын, ик тылзылан лагәрьыш канаш кайаштидә пәш кугу пийал!

Гәрасимова Марфа.

Оршанкә район.

Мый пэш куанэнам

5-шә ийунь гыч 5-шә ийуль маркә „Таир“ лагәрьыштә канаш тӱҥалам. Тидә мыйын пәш кугу куанымаш жапәм лийәш. Рәспубликысә лагәрьыш вәрәшташ мый чот тыршәнам: идалык мучко ик часымат прогулым ыштән ом ул, чыла прәдмәт дәнат „отличнә“ отмәткә дәнә тунәммә ийым кошартышым. Санденак мый „Таир“ лагәрьыш вәрәштым. Тушто ик тылзә жапым культурно канаш тӱҥалам.

А. Пэтрова.

Морко район, Арын кыдалаш школ 5-шә класс.

КАНАШ КАИЫШТ

Мый тәнийсә тунәммә ийым 5 „отличнә“ да молыжо „хорошо“ отмәткә-влак дәнә тунәм пытарышым. Тунәммә жапыштә ик часымат кодән омыл. Урокыш әрә йамдылалт миййәнам. Тудланак туныктышо - влакат мыйым моктат ыльә. Пытарыш жапыштә сылнә мутан литәратур гыч „Кӱртньӧ вий“ дән „Чапайәв“ повәсть-влкым лудынам. Кызыт „Таир“ лагәрьыштә ик тылзә канаш тӱҥалам.

Горинов Микалә.

Коклала ПКШ, Шәрнур район.

Тәний сай тунәммәмлан, мыламы похвальнә грамотам пуышт. Кызыт „Таир“ лагәрьыштә канаш тӱҥалам. Тыштә канышәмла вийым погән 5-шә классыштат отличнә тунәмаш шонәм.

Горинов Трофим,

Шәрнур район, Лаж-йал тӱҥалтыш школ, 4-шә клас.

* *
*

Мый физкультурым пәш йӧратәм, адак тудо вәт чылалланат кӱләш. „Таир“ лагәрьәш канымә жапыштә физкультур дән адакат шуко заниматлаш тӱҥалам.

Алэксандрова Марина.

Шәрнур район, Токтамыж ПКШ.

СӰРӘТЫШТӘ: (шола гыч пурлашкә) Чирки тӱҥалтыш школын 3-шо классыштә (Пәктубайәво район) чыла прәдмәт дәнат „отличнә“ тунәм пытарышә Рӓбчикова Ксәнья. Вәликополь пәлә кыдалаш школышто (Оршанкә район) отличнә тунәмшә Корабльова. Нуно кәктынат „Таир“ лагәрьыш канаш кайышт.

Йэгорова Льуса.

КАНИКУЛЫМ САЙЫН ЭРТАРЭМ

Мый Йошкар-Оласә 4-шә №-ан пәлә кыдалаш школышто II-шо „А“ классыштыжә тунәмам. 1936—37 тунәммә ийыштә ицалык мучко отлично тунәмым, санденак мыйым III-шо классын учебникшә-влак дәнә пӧләклышт.

Кызыт 20-шо май гыч кәнгәж каникулымат моштән әртарәм. Шашкә, шахмат дәнә модам. Шахмат дәнә модмаштә ачайымат сәнгән кәртам. Физкультурым пәш йӧратәм. Кажнә әрдәнә, шкә капәм пәнгыдәмдаш полшышо гимнастик - влакым ыштәм. Кужат дәнә кӱкшӱ тӧшташ ыштымә вәрәмат уло.

Сылнә мутан литәратурым пәш йӧратән лудам. Пушкинын да М. Горькийын возымо произвәдәньә-влакым әрә лудын шогәм. Музыкымат шокташ кәртам, ройаль дәнә шуко муро-влакым шоктән моштәм. Кино ончашат чӱчкыдын коштам.

Шокшо кәнгәж шуэш гын, Какшан вӱдыш йӱштылаш, кәчәш могырым кӱйыкташ кошташ тӱҥалам.

Йэгорова Льуса.

Йӱдвәл польусышто

Йӱдвәл польусын ий ӱмбалсә Шмидт лагәрьыштә паша ыштымаш писын кайа. Тышагын тәлым әртараш миишә-влаклан пӧрт-влак йамдә улыт манаш лийәш. Тидә пӧрт кӧргылаштә койко дән ӱстәл-влакымат ыштән шуктымо. Пӧрт кӱварәш пӱчӧ ковачтым вакшмә. Тидә экспәдицийсә участник - влак шкә пӧртыштым „Йӱдвәл польус Совәт пӧрт“ манын лӱмдәныт.

Тидә экспәдицийын ий ӱмбалнә илышышт-влак 30-шо майыштә Моско ола гыч эн сай артист-влакын концәртыштым колыштыныт.

31-шә майыштә Йӱд йымал тәнгыз корнын Главнә управлэньыж дәнә Моско гыч викак радио тәлэфон дәнә ваш-ваш ойлымаш лийын. Нуным ойлымышт кок могырымат пәш сай шоктән.

Мэмнам пагалышэ Сталин йолташлан кугу тау!

Мый „Иамдэ лий“ газэтын дэткоржо Иаковльэв Иыван ССР Ушэм, РСФСР Конституцо-влакым да МАССР Конституцо проэктым сайын лончылэн налынам.

МАССР Конституцо проэкт ССР Ушэм Конституцо нэгызэш ышталтын. Мэмнан Марий рэспублик—партий да Сталин йолташ вуйлатымашын саскажэ.

Мэмнан элыштэ граждан-влаклан тунэмаш, паша ышташ, канаш, тулэч моло праваат пумо. Тидэ права мут дэнэ огыл, паша дэнэ шукталтэш. Тэвэ мыйат шэмэр марийын эргыжэ Морко пэдагогик училищын икымшэ „С“ классыштыжэ тунэмам. Тунэмаш права —тидэ Сталин йолташын пӧлэкшэ. Тидэ пӧлэкым тичмашын кучылтшаш вэрч тыршэм.

СССР, РСФСР Конституцо-влакым да МАССР Конституцо проэктым шкэ йэшэмланат умландарэм. Конституцо нэргэн ойлымэм годым ачый тошто илыш нэргэн тыгэрак шарна: „Мыйын ныл ийашэм годым ачый колыш. Ачай колмэк, мланэм шуко йэҥ шинчам ончаш логальэ. Тунам мэмнан йалысэ торговой Чопай да моло пойан-влакат мэмнам айдэмылан шотлэн огытыл. Пэш нужнан илэн улына. Урэмыштэ кийшэ шӱкшӱ йыдалымат погэн чийаш вэрэштын. 10-12 ийашан тупэш котомкам сакэн 15-20 км. коклаш смола пуруаш коштынам. Пэш изиньэкак куралаш тӱҥалынам. Нужна улмо дэнак тунэмаш ыш логал. Кызыт рвэзэ-влакын илышышт вэсэла, пийалан. Нуно сайын тунэмыт, моштэн канат“ —манэш ачый. И. Иаковльэв.

Морко пэдагогик училищэ, 1-шэ „С“ класс.

СССР-ыштэ пэрвой вэр налшаш вэрч йоча футбол командэ-влакын сорэвнованьышт нэргэн

Физкультур да спорт пашам вуйлатышэ пӱтынь ушэмысэ комитэт тидэ кэнэжым СССР-ыштэ футбол дэнэ пэрвой вэр налшаш вэрч йоча-влак коклаштэ сорэвнованьым эртара. Тидэ сорэвнованьыштэ Совэт Ушэмын чыла кугу олаласэ командэ-влак участвоватлаш тӱҥалыт.

Тидэ сорэвнованьышкэ школышто тунэмшэ 15 да 17 ийаш-влак гына пурэн кэртыт.

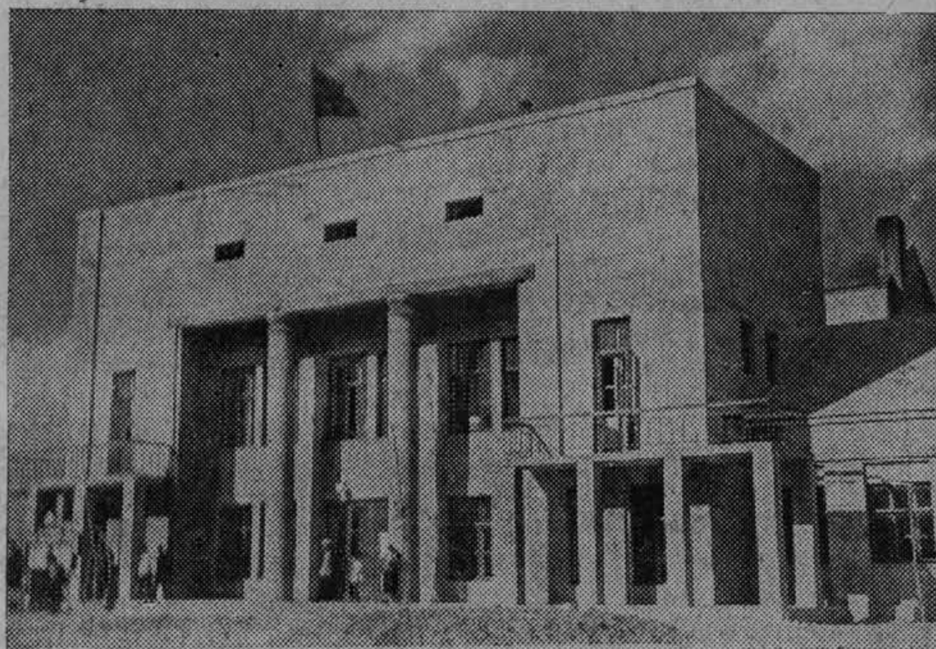
Паркыштэ да школлаштэ организоваймэ кэч могай йоча футбол командат тидэ сорэвнованьыштэ участвытлэн кэртыт. Тидлан вэрчын шкэныштын командэ составшым пэҥгыдэмдэн, оласэ физкультур дэн спорт паша вуйлатышэ комитэт дэк йодышым ыштыман.

Пэрвой вэр налшаш вэрч сорэвнованьыштэ олалаштэ модышым 25-шэ ийуньышто тӱҥалын, 15-шэ ийуль маркэ пытарыман, оласэ сорэвнованьыштэ пэрвой вэрым налшэ командэ-влак 15-шэ ийуль гыч вэс ола-влак дэнэ календар почэш модаш тӱҥалыт, тидэ сорэвнованьыштэ оласэ модыш сэмынак олимпиадэ формо дэн эртаралтэш: модмаштэ командэ коч ик кана сэҥгалтэш гынат, сорэвнованьэ гыч луктaлтэш.

Кужак, могай вэрэш ваш лиймашым Ушэмысэ физкультур дэн спорт паша вуйлатышэ комитэт вэс кана увэртара.

Тидэ сорэвнованьышкэ оласэ сборно командэ-влак огыт пурталт.

Финальнэ матч Моско олаш август тылзын пэлыштыжэ лийэш. Сорэвнованьыштэ, пэрвой вэр налшэ командэ-влакым Ушэмысэ физкультур дэн спорт пашам вуйлатышэ комитэт прэзидиумэш ончалтэш, тидэ командыштэ участвытлышэ-влаклан посна жэтон пуалтэш.

Культур дворэц. Тушто 400 йэҥлан зал, фойэ, модыш пӧлэм, лудмо вэр дэн библиотэкэ, йӱкан кино, консультацэ пӧлэм, молат уло. Сурэтыштэ: „Серп и молот“ колхозын (Донэц область) культур дворэцшэ. (Сойузфото)

Постышто гэройла колымаш

Иошкарармэйэц С. А. Завьйалов Мӱндыр Эрвэл граныцыштэ постышто шогэн. Постышто шогымыжла когар пушым шижын. Тидэ когар пуш тушманын тошто шудым йӱлалтымыж гыч лэктын улмаш.

Завьйалов шучкылык улмо нэргэн частьыш увэртарэн. Но лӱддымӧ пограничник шкэ постшо гыч коранҥын огыл. Постышто шогышо пограничникым тул вашкэ гына авырал налын. Пӧлышым пуаш толшо Иошкар армэйэц влак Завьйаловым йӱлышым луктыныт.

Завьйалов йолташ совэт гражданинын долгжым мучашыш шумэш шуктэн.

Постышто гэройла колышо Завьйаловын йэшыжым ончаш кугыжанышшкэ ӱмбакыжэ налын.

Нина Шльакова гэрой сэмын ыштэн

Шукэртэ огыл М.—Сальма йалыштэ (Шахуньйа район, Горький область) пожар тӱҥалын. Тул вашкэ гына кок суртым авалтэн налын. Б.—Ломовский школышто тунэмшэ 9 ийаш Шльакова шкэ капшым вӱд дэнэ нӧртэн да колхозник Зубнэвын пэш вийан йӱлышӧ суртышкыжо лӱддэ пурэн. Ик мыньар минут эртымӧнтӧ Нина вӱта гыч ушкалым вӱдэн луктын. Нина шкэжэ ньмат лийын огыл.

Шыргыжшэ йоча-влакын пӧртышт

Рэспублик пионьэр пӧртыш кэчэ йэда эрдэн эрак йоча-влак чумыргаш тӱҥалыт. Пионьэр пӧрт йоча-влакым вашлийаш йамдэ. Нуным рвэзэ натуралист пӧлэм, лото модыш, шахмат-шашкэ пӧлэм, хор кружок, молат вучат. Пионьэр пӧртын ик сылнэ, кугу пӧлэмыштыжэ натуралист-влак шкэ пашаштым ыштат. Иктыжэ кроликлан ужар шудо лыштaшым кӱрын кондэнат, шунэн-шунэн пукша. Пӧлэм покшэлнэ кужо гына ӱстэл воктэн визытын-кудытын могынэн шогалыныт, аквариумышто нуж колын „йыл“ да „йул“ ийын коштмыжым ончат. Волгыдо окнаштэ, йанда атыштэ кумыж вуйан кишкэ дэн йыгшальэ кэчэ шокшышто эрэн кийат.

Пионьэр пӧртын мотор гына изи сат пакчажэ уло (Карл Маркс урэм дэнэ). Тушто лаштра пистэ, кудыр куэ йымалнэ, ӱмылыштӧ канэн шинчаш, кнага лудаш могай сай. Туштак площадкыштэ крокэт, волэйбол, баскэтбол дэнэ модшат вэр кумда. Куржшталаш аллэйат пэш мотор, йандарын ӱштын шындымэ.

Тунэмшэ пионьэр-влакын кэнэж каныш жапыштым пионьэр пӧрт сайын эртараш йамдылалтэш. Пионьэр пӧрт пэлэн кукольно тэатр пашам ышта. Тидэ тэатр, пионьэр пӧрт дэч посна, олаштэ площадкэ да форпостлаштат постановкым ончыкташ тӱҥалэш. 60 йэҥан драматичэский кружок „Робин Гуд“, „Сопэрники“, „Шестеро любимых“ пийэсым пионьэр пӧртэш да лишыл районлаш шындаш йамдылалтэш. Тидлэч посна 100 йэҥан балэтнэ кружок организоватлалтэш, нуно тэагрыштэ самодэйатэльно вэчэр годым выступатлаш тӱҥалэш. Драматичэский да балэт кружок-влак дэнэ пырльа 200 йочан сылнэ хор пашам ышташ тӱҥалэш.

Фото кружокланат паша лэктэш. Самырык фотограф-влак „пионьэр пӧртыштӧ йоча-влакын творчэствышт“ да „Иошкар-Олан кушмо историйжэ“ тьэмэ дэнэ фото-альбомым йамдылаш тӱҥалыт. Фотоаппаратым налын, чодраш, олыкыш тӱрлӧ сӱрэтым ышташ лэктыт. Лишыл йалласэ пионьэр отрӓдыш лэктын, фото кружокым организоватлаш тӱҥалыт.

Авиомодэль кружокыш 65 йочам ушаш паламдымэ. Нуно авиомодэль сорэвнованьым эртарынэшт, тудлан кызытак йамдылалтыт, утларак сложно конструкцан модэльым ыштат. Радио кружокат почэш огэш шӱдырнӧ, ындэ пионьэр пӧртын чыла пӧлэмлашкыжэ радиом пуртынэжэ.

Шахматист-влак форпостла дэнэ ӱчашэн модаш турнирым ыштынэшт.

Нинын дэч посна кид пашалан тунэммэ художэствэннэ, музыкальнэ кружок ышталтыт.

Пионьэр пӧрт, горкомол дэнэ пырльа кэнэж жапыштэ (августышто) йоча-влакын творчэствыштым, самодэйатэльностьыштым ончаш шона.

Тунэммэ ий пытымэ лӱмэш йоча-влаклан кугу пайрэм лийшаш, тидлан ик пийэсым, балэтым, хорым сайын йамдылэн шуктат. Тидэ пайрэм годым чодраштэ да сатыштэ йоча массовкым эртарыман.

Пионьэр пӧрт оласэ форпост-влаклан затэйникымат йамдыла.

Кружок-влакын эн сай, примэрнэ члэныштлан Иул вӱд дэнэ экскурсий лийэш.

Тунэммэ ийым отличнэ да сайын тунэм пытарышэ вэсэла йоча-влакым пионьэр пӧрт куанэн вашлийэш. Мустави.

„Марий коммун“ газэт гыч.

Испан граждан сар фронтлаштэ

Бискай фронтын Сан-Пэдро районыштыжо рэспубликанэц-влак мӓтэжник-влакым ончыл окопышт гыч поктэн колтэныт. Мӓтэжник-влаклан шуко войэннэ ӱзгарыштым кудалтэн чакнашышт вэрэштын.

Тугак рэспубликанэц-влакын артиллэрийышт Ордуньаштэ тушманын позицыжым бомбардироватлэн.

31-шэ майыштэ рэспубликанэц-влак крэдалын Ла Гранхошко пурэныт да, кызыт Бальсаиным атаковатлат манын,— Гэнэрал Миаха увэртарэн.

30-шо майыштэ рэспубликанэц-влакын авиацийышт шуко гана мӓтэжник-влакын окопыштым бомбардироватлэн.

Пуштэдышэ фашист-влакын у прэступлэньышт

Нэмыч бронэносэц Исапанийын Альмэрийу олажым лӱйкалэн

1. Ивиса отрошто мо лийын

29-шэ майыштэ, 17 шагатыштэ испан правитэльствын кок самолъотшо Балэарск отро ӱмбалнэ развэдкым ыштэн коштын.

Самольот-влак Ивиса порт ӱмбач (Ивиса отрошто) чонэштэн каймышт годым, Гэрманий кугыжанышын „Дэйчланд“ лӱман бронэносэцшэ нунын ӱмбак викак зэнитнэ орудий гыч лӱйкалаш тӱҥалын.

Н у н ы н лӱйкалымышт дэч аралалташ т ӧ ч э н, самольот-влак бронэносэц ӱмакэ ик мыньар бомбым кудалтэныт. Тидэ кудалтымэ бомбо кокла гыч ныл бомбыжо кораблыш логалын.

Молан вара нэмыч бронэносэц Ивиса отро воктэкэ вэрэшдын? Иэҥ паша коклаш пурытымашлык комитэт кӱштэн шогымо почэш пуйто тидэ контрольым ы ш т э н шогэн. Но контроль нэргэн соглрасованьэ почэш Балэарск отро ялйоныштo контрольым Гэрман суда-влак огыл, а франций кугыжанышын войэннэ судашт ыштэн шогышаш. Чынжымак тудо суда - влак контрольым ыштэн шогэныт гын, сэр воктэкэ 18 киломэтрлан л и ш к э толшаш огытыл ыльэ. Тыгэжэ нэмыч командованьэ шойыштэ: иктэ палэ, тудо шкэ бронэносэцшым Ивиса воктэк колтымыж дэнэ вашкучэдалмашым тарватынэжэ. Кузэ гынат, шкэ шонымыжым тудо шуктэн.

2. Разбойник-влакын кэрылтмышт

Шкэ шонымыштым шуктымӧнтӧ, фашист разбойник-влак пашаштым вашкэмдаш тӱҥалыныт. 31-шэ майыштэ, 6 час эрдэнэ „Адмирал Шээр“ бронэносэц дэн ныл миноносэц составан гэрман флот испанийын аралалтдэ шогышо Альмэрин ола воктэкыжэ лишэмыныт да, тудым пушко дэнэ лӱйкалаш тӱҥалыныт. Лӱйкалмаш ик час маркэ шуйнэн. Разбойник-влак тидэ жапыштэ ола ӱмбакэ чылажэ 200 снарьадым колтэныт. Тидын дэнэ 30 пӧрт шаланэн, 19 йэҥ колэн да 35 йэҥ сусыргэн.

„Тидэ мэмнан“ „Дайчланд“ бронэносэц ӱмбак кэрылтмыланда ӱчым шуктымо“—манын шойыштыш фашист бандитвлак.

Тидэ жапыштак итальйан подводно лодко-влак Барсэлон гаваньыштэ шогышо испан пароходым вӱд йымак колтэныт. „Сиудар дэн Барсэлона“ пароходышто 300 пассажир улмаш. Тыжэчын 50 йэҥ нарыжэ вӱд йымак пурэн кайэн колэн.

3. Виш кучэдалмашыш

Гэрманий дэн Итальйан правитэльствэ йэҥ паша коклаш пурыдымашлык Комитэтын пашажым чарнидэ кӱрлынак шогэныт.

Молан вара фашист кугыжаныш-влак йэҥ паша коклаш пурдымашлык Комитэт гыч лэктыныт? Нунын Комитэт гыч лэкмашышт—испан правитэльствэ вашларэш вишак кучэдалашышт пэш кугу йӧн. Ындэ нуно нигӧн ойым колыштдэ испан правитэльствэ вашларэш вишак да викак кэрылташ тӱҥалыт.

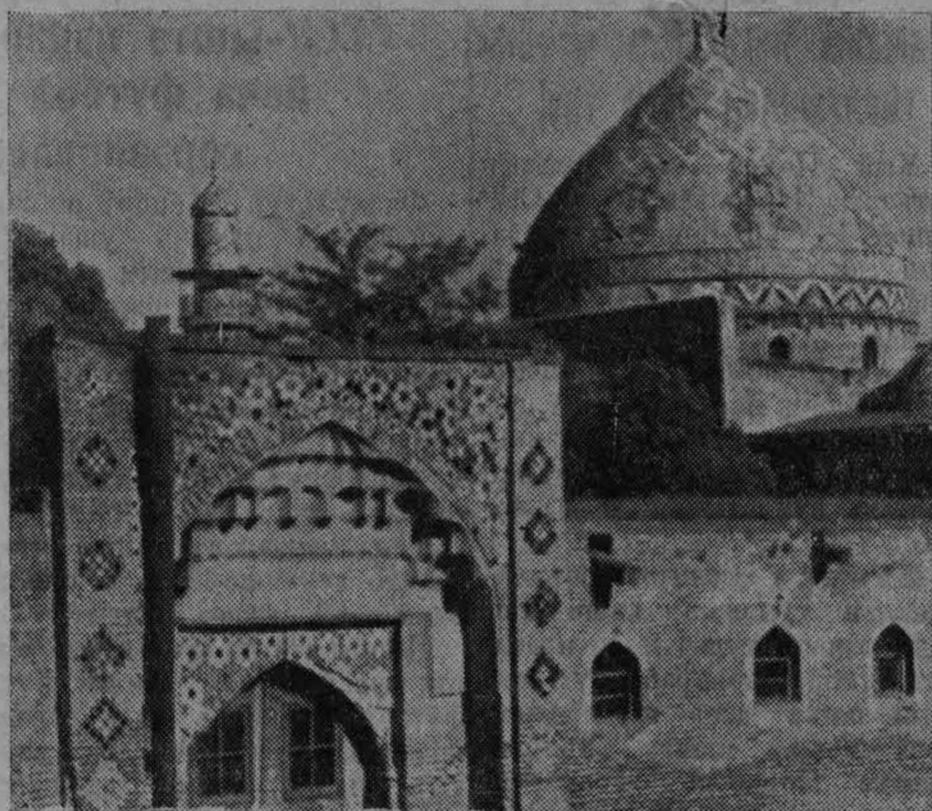
Тидлан вэрчынак Италий дэн Гэрманий Испанийыш колтылашлан у воинский частьым, войэннэ флотым, авиацийым йамдылаш тӱҥалын.

Кызыт Гэрманийын войэннэ командованьыжэ шкэнжын войэннэ кораблышт в л а к л а н приказым пуэн. Тидэ приказыштэ Испанийын самольотышт дэнэ войэннэ кораблышт монь нунын дэкэ лишэммэ годым, викак оружийым кучылташ кӱлмӧ нэргэн ойлалтэш.

Газэтан лийына

Мэ, Тосмэт-сола пэлэ кыдалаш школышто (Морко район) тунэмшэ-влак кэнэж каникул жаплан чыланат „Иамдэ лий“, „Рвээ коммунист“, „Лэнин ой“ газэтлан подпискым пуышна.

А. Михайлов.

Эрэваньыштэ историй музэй почылтэш. Сӱрэтыштэ: историй музэйын пӧртшӧ. Фото Швэц-Шэвчэнкон (Сойузфото).

Шырчык

1936 ийыштэ, октябрь тылзэ мучашэш, школ гыч кайшэмла корнышто колаш тӱҥалшэ шырчыкым ужым. Мый тудым мӧнтышкэм нангайшым. Тудо колмашкэ шуын, кэчывал йымак чонэштэн ок кэрт. Мый тудым ырыктышым, тунам тудо тарванылаш тӱҥальэ. Мый тудлан кочкашыжэ киндым, йӱашыжэ шӧрым пуышым. Но тудо пэш шагал кочко, а йӱашыжэ йалт ыш йӱ манаш лийэш.

Ик арньа гыч шырчыкэм коштэн да кочкаш пыштымымат сайынак чӱнгаш тӱҥальэ. Но тугэ гынат, шулдыржым сакэнак кошто. Тыгэ тудо тэлэ коч мый дэнэм илымыж дэнэ, йӧршэш кидысэ кайык ганьэ лийэ.

1937 ийын 21-шэ мартыштыжэ, 7 час эрдэнэ, школыш кайшаш дэч ончыч, мый тудым урэмыш колтышым. Тудлэч вара мый тудым ик канат ышым уж. Тугэ гынат садак тудо иктаж гана мэмнан дэкэ угыч толэш шонэм.

Садиков Саньа.

Кармановск школ. Западнэ область.

Журналым луктына

Мэ, „Иӱлэдӱр“ колхозысо тунэмшэ пионьэр-влак шкэнан колхозыштына „Рвээ литэратор“ лӱман журналым луктына. Журнална пэш сылнэ, сӱрэтан. Тидэ журналым колхозник-влакат йӧратэн лудыт.

Загайнон Васлий.

Ронгто район, Кужмарий йал совэт, „Иӱлэдӱр“ колхоз.

Площадкэ лийэ

Кужэнэр йоча коммунышто илышэ йоча-влак шкаланышт физкультур площадкым ыштышт. Ындэ нунын кок волэйбольный, ик баскэтбольный площадкышт уло. Кызыт тыштэ йоча-влак кажнэ мотор кэчын чумыргэн модыт.

Токмэтов Никита,

Кужэнэр район, йоча коммун.

Пионьэр костьум дэнэ пӧлэклалтыч

Йошкар-Оласэ 4-шэ №-ан пэлэ кыдалаш школын II-шо классыштыжэ тунэмшэ Лугинин Колья, Овчинников Колья да Саратов Алэксандр тунэммэ ийым „отличнэ“ отмэткэ дэнэ тунэм пытарышт. Отличнэ тунэм лэкмыштлан школ дирэкций кумыныштымат пионьэр костьум дэнэ пӧлэклыш.

Иванов.

Нормым пуышт

Куракино кыдалаш школын (Параньга район) VII-шэ дэн VIII-шэ классыштыжэ тунэмшэ-влак кокла гыч 39 йэҥ ГСО значоклан нормым пуыш. Вэс значокланат кэнэж вид дэнэ нормым пуаш йамдылалтшэ-влак улыт.

Шуматов М.

* * *

Руйа-сола пэлэ кыдалаш школышто (Ронгто район) тунэмшэ-влак БГТО значоклан нормым сдайаш вийан пижыныт. Кызыт 5 тунэмшэ нормым сдайэн, значокым нальэ.

Пэтров.

Врид. отв. рэдактора—
А. ЙАНАЛОВ.

Упол. Марлита № А—27 Тираж 9258 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком орган. Савыктыш „Марий Коммун“